

KARATAY
BELEDİYESİ

KARATAY BELEDİYESİ'NİN
KATKILARIYLA

Merhaba
merhabahaber.com

f /akademiksayfalar

Kurucusu:
Dr. Mehmet Ali UZ

CİLT: 18 • SAYI: 12
13 KASIM 2019 ÇARŞAMBA

KADEMİK

Sayfalar

Hazırlayanlar: **Dr. Mehmet Ali UZ – Serdar CEYLAN**
maluuz@merhabagazetesi.com.tr - srceylan@hotmail.com

SELÇUKLU'DAN GÜNÜMÜZE

SARI YAKUP MAHALLESİ

ÖZEL SAYI

SELÇUKLU'DAN GÜNÜMÜZE SARI YAKUP MAHALLESİ

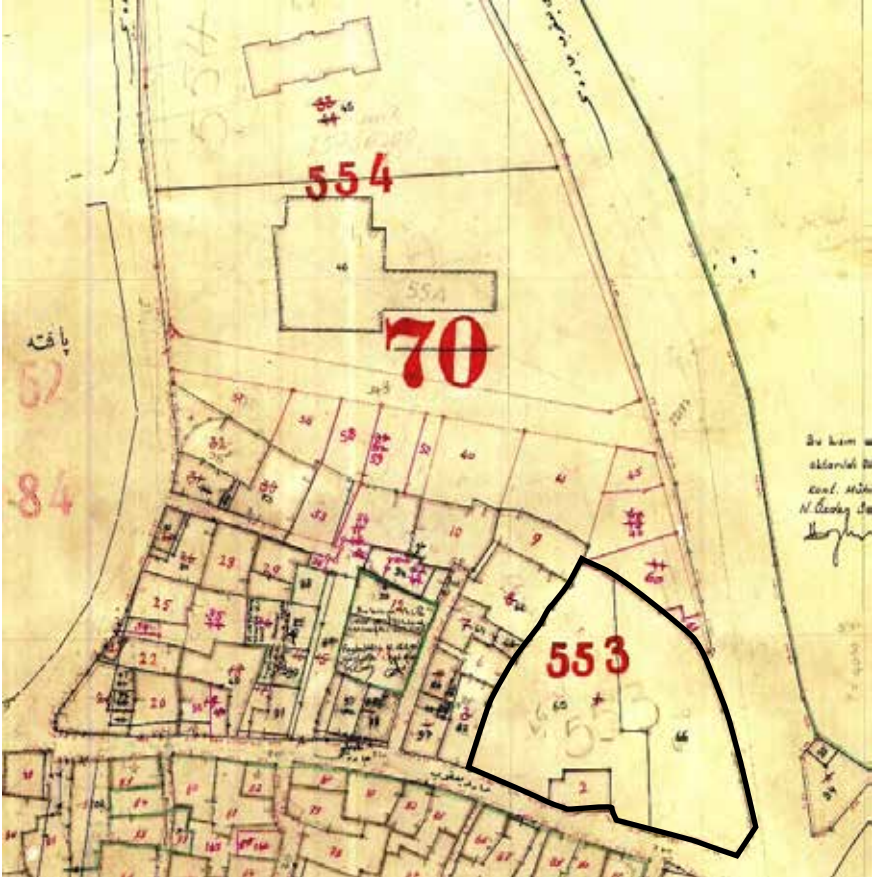
I. SARI YAKUP MAHALLESİ

Karatay ilçesi sınırları içinde yer alan Sarı Yakup Mahallesi Konya'nın en eski mahallelerindenidir. Mahalle doğusunda Pir Esat, batısında Dedemoğlu, kuzeyinde kısmen Şih Ahmet kısmen de Yunusoğlu, güneyinde Uluirmak Burhan Dede mahallesi ile çevrelenmiştir.

Sarı Yakup Mahallesi olarak ismi h. 970/1563 yılları olay-

larını ihtiva eden Kanuni devrine ait bir Konya Şer'î Sicil Defteri'nde de geçer.

III. Murad adına h. 992/1584 yılında sabık Karaman Vilâyeti Defterdarı Ahmet tarafından yapılan, **Kâtip Mehmet Oğlu Kadri**'nin kalemiyle yazılan ve Ankara Kuyûd-ı Kadime Arşivi'nde 104 numarada kayıtlı bulunan Konya Tahrir Defteri'nde de Konya Mahalleleri arasında

1934 tarihli Sarı Yakup Mahallesi Krokisi.

Sarı Yakup mahallesinin adı da geçmektedir. Bu dönemde mahallede ikamet eden aile sayısı 26'dır. ⁽¹⁾

1934 tarihli Sarı Yakup mahallesini ele alan krokiye göre 70 Ada ve parselde adları geçen mülk sahipleri şöyle verilmektedir:

Ahaliyi **İslamiyeye** mahsus kabristan (3. 676, 5 metrekare);

Sarı Yakup Camii (180); ⁽²⁾

Salih oğlu Abdurrahman (280);

Ali (163, 5);

Ethem çavuş (100);

Sadeddin (140);

Seyid Mehmet, (140, 5);

Sıdıka, Emine, Havva ve İhsan (503, 5);

Hamza (320, 5);

Zıvarıklı Hasan (373, 5);

Hüseyin oğlu Mehmet Efendi (943, 5);

Sarı Mehmet (250);

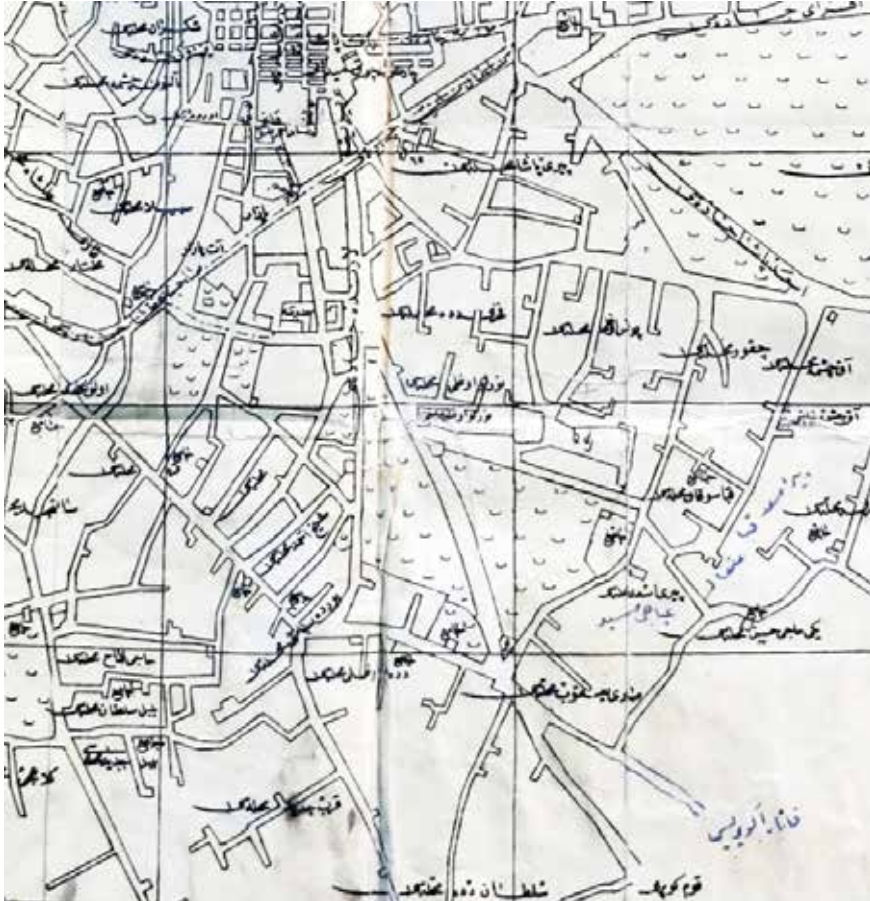
Hacı Ali (370);

Mustafa Abdurrahman ve şerikleri (343, 5);

Aladağlı Mustafa Efendi (300);

(1) İbrahim Hakkı Konyalı, Konya Tarihi, 89

(2) Kapı üzerinde bulunan tahta minaresi, içindeki ahşap işlemlerle, içten Bağdadi kubbe, dışarıdan kırma çatı uygulaması ile ünlü olan Sarı Yakup Camii, h. 1283/1863'de Abdülhalim Efendi tarafından yaptırılmıştır.

1910 yılına ait Sarı Yakup Mahallesi Krokisi

Sarı Yakup Mezarlığı

Bu Dahi (503, 5);
Berber Abdullah oğlu Mustafa (116, 5);
Kişoğlu Şükrü (286,);
Salih zevcesi Emine ve Mithat zevcesi Şefika (203, 5);
Ferhat oğlu Mehmet ve Hasan Hüseyin ve şerikleri (226, 5);
Ahmet, Hamdi ve Mehmet Şükrü (353, 5);
Mustafa kızı Hatice (150);
Ali kerimesi Rabia (30);
Mustafa kerimesi Emine (503, 5);
Ali zevcesi Miyase ve Mustafa (200);
Abdurrahman oğlu Ali (220);
Havva Hanım (72);

İsmail, Zehra, Leyla (220);
Aşçı Halil Usta (220);
Ali oğlu Seyit Mehmet (363, 5);
Mevlüt oğlu Mehmet Ali ve şerikleri 163, 5;
Mehmet Ali oğlu Mustafa ve şerikleri (400);
Yağlıtaş kabristanı⁽³⁾ (26. 550) metrekaaredir.
Buna göre bir mescid, bir hazire, bir kabristan ve 30 hane

(3)1926 yılında kaldırılan Yağlıtaş Mezarlığında metfun olanlar bazı alim ve hattatlar: Hattat Ahmet Efendi (1311/ 1893); hattat, ulemadan Haşim Efendi (1332/1916, Ulurmak mezarlığına nakledildi); , Hattat Hacı Mahmut Efendi (1312/1894, Dörtokka mezarlığına nakledildi.); Hattat Simavlı Osman Zühtü Efendi (1301/1885) ve ulemadan Aladağlı Mustafa Efendi (1331/1915, Alibeyhüyüğü mezarlığına nakledildi) . Bakınız. M. Ali Uz, Yağlıtaş Mezarlığı, Konya Ansiklopedisi, 9/76

mevcut olan mahallenin alanı 38. 867, 5 metrekaredir.

II. SARI YAKUP KİMDİR?

Mahalle ve Mezarlığa ismini veren Sarı Yakup ise (h. 833/1429), Karamanoğlu Beyliği ve Çelebi Sultan Mehmet devri bilgin ve sufilerindedir. Sarı Yakup, Konya’da doğmuştur. Doğum tarihi belli değildir. İlk tahsiline Konya’da başlayan Sarı Yakup, eğitimini ilerletmek amacıyla İran ve Arap ülkelerine giderek devrinin önemli bilginlerinden eğitimini tamamlayıp Konya’ya döndü.

Bir ara Molla Fenari, padişahla arası açılınca, Konya’ya geldi. Karaman Beyi’nin ısrarı üzerine Bir süre Konya’da kalarak müderrislik yaptı. Molla Fenari, Kara Yakup⁽⁴⁾ ve Sarı Yakup gibi iki büyük âlimi yetiştirdi ve her zaman da bu iki talebesi ile de iftihar etti.

Sarı Yakup, uzun süre Konya’da çeşitli medreselerde müderrislik yaptı ve kitaplar yazdı. Fıkıh, kelim ve hadis ilminde zamanının büyük âlimlerindendi. Şakaik-i Nümaniye’de “muhakkik (araştırmacı), müdakkik ve

Sarı Yakup'un Kabri

kerimü'l-ahlak (güzel ahlaklı) bir âlim olarak tanıtılan Sarı Yakup⁽⁵⁾, bir eseri ile “İnnâ le-nan-

(4) Kara Yakup b. İdris Karamani, ilk tahsilini memleketinde aldı. sonra ilim tahsili için değişik ülkelere gitti. Tahsilini bitirdikten sonra Lârende/Karaman'a gelerek müderrislik ve eser yazmakla meşgul oldu. (Haşiye Ale'l-Beyzavi) ile (Mesabih) ve (Hidaye) üzerine şerhleri ve peygamberler tarihi, sahabelerin hayatıyla mezhep alimlerini, muhaddislerin, meşhur musanniflerin hal tercemelerini toplayan Arapça (Eşrakü't-Tevarih) i vardır. Bu eser Konya Bölge yazma eserler Kütüphanesi(42 Kon 249)'ndedir.

H. 1058/1648'de İsa b. Muhammed tarafından istinsah edilen eser meşin ciltli 59 yaprak 19 satır 203x143-128x73mm ebadında Talik hattı ile kaydedilmiştir. H. 833/1429'da vefat eden Kara Yakub'un kabri Lârende'dedir. Bakınız: Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri, 1/397-398; Selçuk Es, Kara Yakup'un kabrinin Sarı Yakup Mezarlığı'nda olduğunu yazar. Selçuk Es Büyük Konya Ansiklopedisi.

(5)Şakaikı Numanıye 1/122; Mu'cemül'müellifin, 13/246.

Sarı Yakup Camii.

suru rusulena”⁽⁶⁾ ve “Ve yaktülüne’n-nebiyyine bi-gayrı hakkın”⁽⁷⁾ ayeti kerimelerinin arasında, zahirde görülen tenakuzu geniş bir şekilde izah etti.

Kendisine bir mesele sorulduğunda, o meselenin inceliklerini bütün detaylarına kadar anlatır. Soranlarda hiç bir şüphe eseri bırakmazdı.

Sarı Yakup, Bursa’da zamanının âlimi, Molla Yeğân’la da görüşür ve onun sohbetinde bulunurdu. “Risale-i Menasikü’l-Hac” isimli bir kitabı da olan Sarı Ya-

kup’un öğrencileri arasında **Ebu Suud Efendi**’nin dedelerinden Amasyalı Tennuri İbrahim Efendi (887/1482) de vardır. ⁽⁸⁾

833/1429’de vefat eden Sarı Yakup, kendi adıyla anılan kabristanında Sarı Yakup camiinin hemen kuzeyinde medfundur. ⁽⁹⁾

1970 yılında adına Türkiye Anıtlar Derneği tarafından mezar taşı diktilmiştir. Mezar taşında şunlar yazılıdır: **“Sarı Yakup XV. Asır din âlimlerindir. Mulla Fenari’nin talebesidir. Bu mezar, mezarlık, cami ve mahalle adıdır. Türkiye Anıtlar Derneği Şubesi. Ruhuna Fatihalar sunar. Ve bu taşı diktirdi. 04. 04. 1970.”**

Sarı Yakup Camii 2017-2018 yıllarında Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğü ve Büyükşehir Belediyesi tarafından yeniden restore edildi. Bu arada Sarı Yakup’un eski mezar taşı yerine mermerden yeni bir mezar taşı yaptırılmıştır. Bu yeni mezar taşında: “Sarı Yakup 15. Asır Din âlimlerindendir. Mulla Fenari’nin Talebesidir. Ruhuna Fatiha” yazılıdır.

III. SARI YAKUP MEZARLIĞI

Konya’da tarihi olarak pek çok mezarlık ve hazire mevcuttu. ⁽¹⁰⁾ Bunlardan en eski ve meşhur olanları Musalla Mezarlığı, Üçler ve Hacı Fettah ve Sarı Yakup Me-

(6) Gafir, 51. ayet.

(7) Ali İmran, 21. ayet.

(8) Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri, 1/212.

(9) Bursalı Mehmet Tahir Osmanlı Müellifleri 1/439, Veli Sabri Uyar, Konya Bilginleri, Konya, Mayıs Haziran 1950, sayı:139-140, s. 1; İbrahim Hakkı Konyalı, s. 349; M. Ali Uz, “Molla Fenari’nin Konya Serüveni”, Merhaba Akademik Sayfalar, 12 Ekim 2011, s. 417-428.

(10) Konya merkezde çoğu Selçuklu döneminden kalma 70’e yakın hazire ve mezarlık hakkında bakınız: Mehmet Ali Uz, Konya İpekyolu 6/77-87

zarlıdır. 8 Ekim 1988 tarihinde tescillenen Sarı Yakup Mezarlığı günümüzde defin işlemlerine kapalıdır.

Konya Kültür Envanteri Sarı Yakup Mezarlığı hakkında şu bilgileri vermektedir: “Yamuk planlı mezarlık, 8. 000 m²’lik bir alanı kaplamaktadır. Mezarlığın tek girişi vardır ve güneyde Han Sokak üzerinde yer alır. Camiye ve mezarlığa bu kapıdan girilmektedir. Çevre duvarı moloz taşla örülmüştür ve oldukça yüksektir. Düzenli bir yol sistemi yoktur. Bekçi kulübesi bulunmamaktadır. Caminin doğusunda su kuyusu ve havuz vardır. Mezar taşlarında Sille taşı, Gödene taşı ve mermer malzeme kullanılmıştır. Kemer formu olarak çoğunlukla sivri kemer görülür, bunun yanında başlıklı şahideler de mevcuttur. Yazı çeşidi olarak süslü, talik hat kullanılmıştır. Yazılar kabartma tekniğinde işlenmiştir. Mezar taşlarında yoğun bir süsleme görülmez. Bazı taşlarda şua motifleri ve stilize selviler dikkat çekicidir.”⁽¹¹⁾

SARI YAKUP MEZARLIĞINDA METFÜN OLDUĞU SÖYLENENLER

Kaynaklarda Sarı Yakup Kabristanı ve civarında üç peygamber kabri bulunduğu kaydedilmektedir.⁽¹²⁾

Yine kaynaklarda zikredilen ama Sarı Yakup mezarlığında

(11) Haşim Karpuz, Konya’da Türk Kültür Varlıkları, 1/434; Konya İl Merkezi Taşınmaz Kültür Ve Tabiat Varlıkları Envanteri, 858

(12) Bakınız: Ahmet Çelik, Konya’da Medfun Peygamberler, Merhaba, Akademik Sayfalar (özel sayı), 22 Haziran 2016, cilt:16; Sayı: 22.

Saraczade Medresesi Müderrisi Şeyh Ahmet en-Nakşibendi, el Halîdî, v. 1286/1889.

mezar taşları bulunmayan Selçuklu, Karamanoğlu ve Osmanlı döneminde yaşamış bazı önemli alim, sufi ve hattatlar ise şunlardır:

1. Kadı Şihabüddin Abdülkadir b. Mahmud en-Nahcivani (h. 664/1265)
2. Şeyh Ali b. Ebi Tahir (646/1248)
3. Hattat Mehmet Emin Efendi (Sultan Hoca, 1320/1904)
4. Hattat Mustafa Rüştü Efendi (1296/1878)
5. Hattat Mustafa Şükrü Efendi (1302/1884)
6. Hattat Hacı Hamdi Zade

Kadı Şihabüddin Abdülkadir b. Mahmud en-Nahcivani'nin Sarıyakup Mezarlığı'ndan İnce Minareli Medrese'ye nakledilen mezar taşı.

Sait Efendi (1277/1861)

1. KADI ŞİHABÜDDİN ABDÜLKADİR B. MAHMUD EN-NAHCİVANİ (v. 1265)

Sarı Yakup Mezarlığı 13. yüzyıldan yani Anadolu Selçukluları dönmemin itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Bunun en önemli delili 16 Haziran 1928 tarihinde Konya'nın Sarı Yakup mezarlığından Mevlana Müzesine nakledilen Şihabüddin Abdülkadir b. Mahmud en-Nahcivani'ye ait mezar taşıdır.

M. Zeki Oral "Konya Mezar Kitabeleri" adlı araştırmasında

bu mezar taşı hakkında şu bilgileri vermektedir: "Bu taş 16 Haziran 1928 tarihinde Konya'nın Sarı Yakup mezarlığından müzeye nakledilmiş ve 975 numaraya kayıt olmuştur. Beyaz mermerden çeşme taşı şeklinde kemerli bir mezar taşıdır. Yüksekliği 1.93 genişliği 0,62 kalınlığı 0,24 metredir. Belki başka bir iş için gayr-i İslami bir mezar taşı olarak yapılmış sonra üzerine (beş satır halinde) Selçuki neshi ile şu yazılar yazılmıştır: **"Tuviffiye el-İmam el-Alim el-Fakir ilallahı teala Şihabeddin Abdülkadir ibn Mahmud en-Nahcivani gaferallahulehu ve licemii'l-müslimine fi Râbi'i Muharrem senete erbea ve sittine ve sitte mieh."** Bu yazıların Türkçesi **"Nahcivanlı Mahmut oğlu bilgin ve imam ve fakir olan Şihabeddin Abdülkadir -Allah onu ve cümle Müslümanları esirgesin-664 yılı Muharrem ayının 4'ünde⁽¹³⁾ vefat etti."** Abdülkadir mezar taşındaki yazılara göre Selçuk devri bilginlerindedir. Kılıçarslan IV oğlu Keyhüsrev III devrinde ölmüştür."⁽¹⁴⁾

İbrahim Hakkı Konyalı ise Konya Tarihi adlı eserinde Şihabüddin Abdülkadir b. Mahmud en-Nahcivani hakkında şu bilgileri vermektedir: Mevlâna, bir gazelinde: "Medresede Şihabüddin'in odasının yanı başında bir oda istiyor. "Bu hile ile" diyor "rebab çalanı da oraya sokarsın, kadı hallenir de dinlemek isterse

(13) Hicri 4 Muharrem 664/Miladi 16 Ekim 1265.

(14)M. Zeki Oral, Konya'da Tarihi Mezar taşları, Anıt, VIII/21.

ona güzelce bir rebap çalayım. Tatlı tatlı dinleteyim. Rebabımın sesinden akıncı bile dirilir. ”

Mevlâna'nın gazelinde bahsettiği Şihabüddin, Şihabüddin Abdülkadir b. Mahmud Nahcivani'dir ki Konya bilginlerinden ve kadılarından idi. Şihabüddin'in rebabı, sazı ve sözü lehve (boş ve gereksiz) sayan ve raksı kabul etmeyen salabetli bir zat olduğu anlaşılmaktadır. Şihabüddin Abdülkadir'in, imam ve âlim vasıfları ile anıldığına göre Mevlâna ile karşılaşacak kudrette bir bilgin olduğu anlaşılmaktadır. Mevlâna'dan sekiz sene evvel vefat etmiştir. Mevlâna'nın İslâmî gidişini beğenmeyen Şihabüddin'in, Gühertaş'ın Medresesi'nde oturmadığını kabul etmek doğru olur. Şihabüddin'in Kemâliye Medresesi'nde müderris bulunmuş olması da muhtemeldir. ”⁽¹⁵⁾

2. ŞEYH ALİ b. EBİ TAHİR EL-HUCENİ (646/1248)

H. Mevlana muasırlarından olan Ali b. Ebi Tahir münzevi (yalnız yaşamayı seven) bir zat olup Konya muhasaralarında bir yararlılıkları dokunmuş manevi mücahitlerinden Selçuklu devri mutasavvıflarındadır. H. 646/1248 tarihinde Konya'da vefat etmiş, mezarı Sarı Yakup ve bir ucu Yağlıtaş Mezarlığına çıkan büyük mezarlığın Sarı Yakup cihetindeki köşesinde medfunur. Bu taş merhum Ferit Uğur'un müze müdür vekilliği zamanında Prof. Dr. Feridun Nafile Uzlu tarafından Hâkimiyet-i

Şeyh Ali b. Ebi Tahir el-Hocendi, Sarıyakup Mezarlığı'ndan İnce Minareli Medrese'ye nakledilen mezar taşı. v.646/1248.

Milliye Okulu yanından müzeye nakledilmiş ise de oradan da Selçuk eserleri meyânında Sultan Alaettin Camii şerifi havlusuna kaldırılmıştır. Selçuk Es, hazırlanmış olduğu büyük Konya Ansiklopedisi'nde Ali b. Ebi Tahir ile ilgili olarak “Sarı Yakup Kabristanı ucuna defnedilmiştir. Taşı halen müzededir. Envanter no. 1058” diye yazmaktadır. ⁽¹⁶⁾

Günümüzde İnce Minareli Medresesi Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi avlusunda bulunan Şeyh Ali b. Tahir'e ait mezar taşı kitabesinde şunlar yazılıdır:

Arapçası: “*Tuviffiye Hayruddin Ali b. Tahir el-Huceni rahimetullah yevmü'l-ehadi et-tasi'min şehri recep sitte ve erbaine ve sitte mieh*”

Türkçesi: “*Hocendli Tahiroğlu dinin hayırlılarından Ali (Allah ona rahmet etsin) 646 yılı Recep ayının 9. günü Pazar gününde vefat etti. (Miladi 28 Ekim 1248)*”

(15) İbrahim Hakkı Konyalı, Konya Tarihi, 102.

(16) Selçuk Es, Büyük Konya Ansiklopedisi.

3. HATTAT MEHMET EMİN EFENDİ (SULTAN HOCA, 1320/1904)

Sultan Hoca lakaplı Hattat Mehmet Emin Efendi, Ulurmak Burhandede mahallesinde doğdu. İbtidai tahsilini bitirdikten ve Kur'anı Kerim'i ezberledi. Sonra Molla Efendi medresesine girerek Ömer Kaşif Efendi'den icazet aldı. Güzel sese sahip olup güzel Davudi sesiyle Sultan Alaettin Camii'nde hitabet görevini ifa ederdi. Ulurmak mahallesinde imamlığı, Kapı camii'nde vaizliği vardı, Konya hakimi Mehmet Emin Efendi, zamanında mahkeme-i şer'iyye katipliği yapmıştır. "Sultan Hoca" demekle bilinirdi. Hüsnü hatta (güzel yazıda) süslü, nesih ve tal'ik yazardı.

Sultan Hoca saf ve temiz vicdana sahip bir zattı. Macit Selekler, onun hakkında şunları kaydeder: "Adı neydi? Ya öğrenmedim. Ya unuttum, zayıf, ufak yapılı ihtiyar bir sarıklı hocaydı, Ramazanda Kapı Camii'nde mihrabın solundaki kürsüde vaaz ederdi zamanlarda Ramazan'da

camiler, hele Kapı Camisi, mukabele okuyan hafızlar, vaaz eden hocalar, dinleyen ve uyuklayan cemaat ile öğle namazından ikindi sonuna kadar dolar taşardı. Camiin her kösesinde bir hoca ikindi vaazı yapardı. Mihrabın sol tarafındaki kürsü de Sultan Hoca'nındı... Ufak tefek, çok zayıf bu hocanın yemeğe, hele tatlılı, tuzlulu ziyafet sofrasına pek düşkün olduğu bilinirdi. Onun için kendisine bu mevzuda muziplik yaparlardı. Hoca vaazından indiği sırada birisi yanına yaklaşır: "Hoca Efendi, Mecidiyезade Ali Bey'in selâmı var, yarın akşam iftara bize buyursun diyor." diye söyler, hocanın neşesini açar, Hoca sofrasında yemeklerin, zenginliği, nefaseti şerafeti icabından olan Mecidiyезade'nin bir gün sonraki zevki hülyasında iken, bir başka zat yaklaşır: "Hoca Efendi, Abdulvahit Çelebi Efendi'nin selâmı var, yarın akşam iftara bize buyursun diyor, der. Sultan Hocayı büyük bir ıztırap kaplar: "Anavv oldu mu şimdi? Yarın akşam Mecidiyelere davetli idim, Mullaoğlu'na öbür gün gel-

sem olmaz mı?” cevabını verir bütün neşesi kaçar, muzipliği tertip edenleri katıla katıla güldürür, günlerce meclislerde hikâyesi edilirdi.”⁽¹⁷⁾ Sultan Hoca demekle maruf Mehmet Emin Efendi 1320/1903’de vefat etti. Sarı Yakup mezarlığında medfundur.⁽¹⁸⁾

4. HATTAT MUSTAFA RÜŞTÜ EFENDİ (1296/1878)

Hacı Hamdi Efendi’nin küçük oğludur. İlk tahsilini bitirdikten ve hafızı kuran olduktan sonra Konya’da tahsilini ikmal etmiş ve Şerafettin Camii şerifinin imam ve hatibi Ermenekli meşhur Şeyhülkurra Yıldız İbrahim Efendi’den ilm-i kıraatı Kur’an’ı okumuş ve icazet almıştır. Kendisi güzel bir sese malik olup Kıraat-ı aşaradan Kuran-ı Kerim okuduğunda herkesi kendine meftun eder ve hayrette bırakırdı. İnsanların yanında haklı bir şöhreti vardı. İlmi kıraatten birçok öğrenciye icazet vermiştir. Şiir yazma kabiliyeti vardı. Asrının iyi bir şairi olarak tanınmıştı. Yazdığı levhaları ve besmele ve (şefaati li ehli-l’kebair min ümmeti) yazılı tuğrası Bordabaşı mahallesindeki ecdadının yaptırmış olduğu Sırçalı Mescidi’nin duvarında asılıydı.

Meşhur hattatlarımızdan Alaiyyeli Abdülğani Vehbi Efendi’den sülüs, nesih ve talık yazılarını öğrenmiş zamanında birçok kimseleri yetiştirmiş ve icazet vermiştir.

İcazetnamelerinde: “Ketebe-

hu el-fakir, el-hafızı’l-Kuran Mustafa el-Rüşdi ibn Ahmed el-Hamdi el-Konevi, **el-Halveti**, min telamizi es-Seyyid el-Hac Abdülğani el-Vehbi el-Alai, gafe-rallahuanna ve anhum el-bari sene te erbaa ve hamsine bade’l-mi-eteyn ve elf” imzasını atardı. Hattı destiyle yazılmış kelimeleri kadimlerden tezhipli ve abadi kağıt üzerine bir Mushaf-ı şerifi İstanbul’da Hamdi Paşa tarafından elli sarı liraya alınmıştır. Tezhipli Mushaf’larından birisi Konya’da Kazanlı Mehmet Efendi’de mevcuttur. Hattat Mustafa Rüştü Efendi 1296/1878 tarihinde vefat etmiştir. Sarı Yakup Mezarlığı’nda medfundur.

Avni isminde bir şair tarafından yazılan kabir taşındaki kitabesi şöyledir:

“Hu, Bu misafir hane-i dünyayı kadim hane sayan, Bu mezaristanı tevabih-namedir baksun heman, Var tabib-i ahiret bir mürşid-i kâmil bulup, Kalbini kıl sun selim hoş gel buraya eleman, Kıldı şu mısırada tarihim tamamı Avni ahad, “Hamdizade Mustafa Rüştü de öldü bi-şan. Sene, 1296.”⁽¹⁹⁾

5. HATTAT MUSTAFA ŞÜKRÜ EFENDİ (1302/1884)

Doğum tarihi tespit olunamayan Hattat Mustafa Şükrü Efendi, Konya’nın Dedemoğlu mahallesinde doğdu.

Babası İçelli Mehmet Hamdi Efendi’dir. Babasından hem ders okumuş, hem de hattatlığı öğrendi.

(17)Macit Selekler, Hatıralar, 60 Yıl Önce Konya:3, Sultan Hoca, Şehir Postası, 15 Şubat 1962.

(18)VeliSabriUyar, Hattalar, Konya, Ekim-Kasım, 1948 sy. 121-122, s. 49; Mahmut Sıral Elli yıl Önceden Konya, Yeni Konya 22 Kasım 1975.

(19)M. Zeki, Hattalık, Teclid ve Mühezziplik, Babalık 17 Temmuz 1927; Veli Sabri Uyar, Hattalar, Konya Ekim Kasım, 1948, sy. 121-122 s. 50.

Tartarzade Hacı Hüseyin Ağa, v. 1303 / 1885.

Güzel sülüs, nesih ve talik yazardı. Hattı destiyle çok güzel yazdığı otuz cüz (Eczayi Şerife), Dedemoğlu mahallesindeki Salih Paşa Mescidi şerifine konulmuştur. Bu eser için Veli Sabri Uyar “Bizzat görülmüştür.” demektedir. Yazdığı Kuran’ın sonuna şöyle yazmıştır: “ketebehu el-hakirü’l-fakir es-Seyyid Mustafa Şükrü bin Muhammed el-Hamdi el-İçeli ve hüve üstadi gafarallahu lehuma el-hadi. Tarih sene 1301. hatmi temme fi recebi şerif ve bila Konya an mahalle Dedemoğlu diğer Kuşkondu ala vaz’i Mescidi şerif bi-civarı Çeşme-i Salih Paşa vakifun ismu sahibu’l-hayrat yuharrirune fi evail-i cüzi’l-kuran” 1302/1884’de vefat etmiştir.

Hattat Mustafa Şükrü Efendi, Sarı Yakup mezarlığında medfundur. ⁽²⁰⁾

(20) Veli Sabri Uyar, Hattalar Armağanı, Konya Mayıs Haziran 1949, sy. 127-128 s. 35

6. HATTAT HACI HAMDİ ZADE SAİT EFENDİ (1277/1861)

Doğum tarihi tespit edilemeyen Hacı Sait Efendi Konya’nın tanınmış ailelerinden Hamdizadeler’e mensuptur. Hacı Hamdi Efendi’nin oğludur. Tahsilini babasının nezaretinde yaptı, güzel yazı yazmaya öğrendi ve hattat oldu. Genç yaşında hac farızasını ifa etti, avdetinde kendisinden birçok hizmetler beklenen bir çağda maalesef ömrü vefa etmedi, talebe yetiştiremedi ve gençliğin baharında fani dünyaya 1277-1861 senesinde gözlerini ebediyen kapadı. Tanıyan ve sevenlerin göz yaşları arasında Sarı Yakup Kabristanına defnedildi. Mezar taşı kitabesi şudur: “Hu, El-merhum ve el-mağfur, Hamdi Zadelenden, Mektep Hocası Hacı Mahmut Efendi’nin Pederi, Hacı Sait Efendi’nin Ruhuna Fatiha. Sene, 1277/1861”

OKUYABİLDİKLERİMİZ

Halen Sarı Yakup Kabristanı’nda mevcut Osmanlıca mezar taşlarından okuyabildiklerimiz ise şunlardır:

1. Sarı Yakup Mezarlığında incelediğimiz mezar taşları içinde en eski tarihli olanı camı kapısının hemen kuzeyinde bulunan bir sandukadır ve H. 1015/1606 tarihli: “...dai dedi bir eksikli anın tarihini. Buldu hem menzili mansub Muhammed cul sene 1015/1606”

2. el-Merhum ve’l-mağfur Zahire nin? Yusuf Ağa’nın ruhuna Fatiha 1214/1799

3. Hu, el-merhum ve’l-mağfurun leh bil el-Hac ruhuna Fati-

ha sene 1277/1860.

4. El-merhum Saraçzade medresesi müderrisi Şeyh Ahmet en-Nakşibendî el-Konevi, el-Halidi, Ruhü için el-Fatiha. 1286”

Not: Şeyh Ahmet Efendi, Konyalıdır. Asrın âlimlerinden ilim tahsil etti. Bilhare Konya müftüsü Abdülehad Efendi'den icazet aldı. Hattatlığı Akşehirli Mehmet Yusuf Efendi'den öğrendi. Güzel sülüs, nesih ve talik yazıları yazardı. Birkaç tane Mushaf-ı şerifle birçok risaleler ve levhalar yazdı. Nakşibendi Tarikatı, Halidiye kolu şeyhlerinden Bozkırlı Şeyh Muhammed Kudsi (Memiş) Efendi'nin halifelerindedir. Şeyh Ahmet Efendi, tasavvufi faaliyetleri yanında Saraçoğlu Medresesi müderrisliğini de yürütüyordu. 1286/1869'da Konya'da vefat etti. ⁽²¹⁾

5. Huve'l-baki, el-merhum ve'l-mağfur Kihî Mustafa Çavuş'un ruhuna Fatiha 1288/1871.

6. Hüve'l-baki, el merhum ve'l-mağfurun leha Şeyh Ahmed Efendi zevcesi Saliha ruhu için Fatiha sene 1291/1874.

7. Hu, el-merhum ve'l-mağfur Elliiki'nin İbrahim'in oğlu Süleyman ruhuna Fatiha 1292/1875.

8. Ruhü için lillahi'l-fatiha. 1293/1876.

9. “Hu, El-hallaku'l-Baki, el-merhum ve el-mağfur, Terzi Mustafa Usta, Ruhuna Fatiha...” Sene: 1298-1882.

10. Huve, el-merhum ve'l-mağfur terzi Mehmet oğlu Ah-

Mehmet Efendi, v. 1015 / 1606.

met ruhuna Fatiha 1303/1885 (merner)

11. Hu hekimlerde bulunmadı emrazımın çaresi gelse lokman neylesin, dolmuş can acısını. el-

(21)Veli Sabri Uyar, Hattalar, Konya Eylül-Ekim, 1946, sy. 95-96 s. 22-23; Konya Bilginleri, no. 7; Caner Arabacı, Osmanlı Dönemi Konya Medreseleri, 374.

merhum ve'l-mağfur Konya eşraf-ı hanedanından Tatarzade el-hac Hüseyin Ağanın ruhuna fatihasene 1303/1885. Selçuk Es ise bu mezar taşını şöyle kaydetmiştir: "Hu.. Hakkı Medet bulunmadı, Marazımın bir çaresi, Gelse Lokman Neylesin, Dolmuş Ecel Peymanesi, El-merhum ve Mağfur, Konya Eşrafı Hanedanı'ndan, Tatar Zade Elhaç Hüseyin Ağa, Ruhuna Fatiha..." Sene: 1303."

12. Ya hu. El-merhume Termiyecici Hacı Hüseyin haremi Hacı Havva Hanım ruhu için Fatiha

1304/1885"

13. Hu el-merhum ve'l-mağfur Taşçı Hasan Usta'nın ruhuna Fatiha 1311/1893

14. el-Merhum ve'l-mağfur Termiyecizade Hacı Mehmet Ağa kerimesi Azime Hanım ruhuna Fatiha. sene 1312/1894

15. Hüvelbaki, El-merhum ve El-mağfur, Müderris kiramdan Şih Ahmet, Efendi Zade Derviş Mehmet Efendi... " Sene: 1313-1897

16. el-Merhume ve'l-mağfure Termiyecizade el-hac Mehmet Ağa'nın zevcesi Hatice Hatun'un ruhuna Fatiha 1317/1899.

17. el-Merhum İnceli Ahmed Ağa mahdumu Derviş Ağa'nın ruhuna Fatiha 1320/1902

18. Merhume ve mağfure Tenekeci Derviş Hacı Ömer haremi Hatice Hanım'ın ruhuna fatiha 1320/1902.

19. Hu el-merhume ci Hacı Hüseyin Ağa haremi ruhu için Fatiha sene 1321/1903.

20. hu el-merhum şeyh Ahmet zade Derviş Efendi'nin mahdumu Ahmet Efendi ruhuna Fa-

Şeyh Ahmet Efendi oğlu Derviş Efendi'nin oğlu Ahmet Efendi, v. 1322-1904.

Termiyecizade Hacı Mehmet Ağa kızı Azime Hanım, v. 1312/1894

tiha. 1322/1904. ⁽²²⁾

21. el-Merhume ve'l-mağfurun leha Elliiki'nin Süleyman Ağa'nın kerimesi Miyase ruhu için Fatih 1323/1905.

22. Hu el-merhume Şeyh Ahmed Efendi zade Sadreddin Efendi zevcesi Safiye Kadın ruhuna Fatih 1323/1905.

23. Huve, el merhume bey Mehmet Ağa zevcesi Aişe ruhu için Fatih sene 1324/1906.

24. Huve el-merhum ve'l-mağfur ...cı Mehmet Ağa'nın ruhuna Fatih 1333/1914.

25. Hu el-merhum ve'l-mağfur Seyyid zevcesi? ruhu için ruhuna Fatih sene 5 ramazan 1335/25 Haziran 1917.

26 (üstü kırık) Zade Mustafa Ağa'nın kerimesi Hatice. ruhuna Fatih 1341/1921.

27. Divanlı Mustafa Ağa'nın haremî Elmas Hanım'ın ruhuna

Fatih 1343/1923.

28. Huve'l-merhum ve'l-mağfur Koreşzade Mehmet Efendi Mahdumu Hatib...(Toprak altında).

29. el merhum Hacı Hasan Ağazade Haydar Ağa'nın ruhuna Fatih sene. ?

30. Huve'l-mayyü'l-baki. Kırmî Abdullah oğlu Mahmut Ağa. Ruhuna Fatih 13..

31. "el Merhum Sakallının Osman Ağa'nın mahdumu Ömer Efendi ruhuna Fatih 1335.

32. Merhum Sandıkçı Hacı Bekir mahdumu Hacı Ali Ağa ...? (Mezar taşı çatlamış ve bir kısmı toprak altında).

33. Yahu şefa'at bana Allah mazhar düşürsün huzuruna el merhum (Yazılar erimiş).

TÜRKÇE OLANLAR

1. Hanifi'nin Mehmet Karısı Hanım ruhuna Fatih 1941.

2. Merhume Hüseyin eşi Ayşe

(22)Devrinin tanınmış din bilginlerindedir. (Selçuk Es).

Taşdelen ruhuna Fatiha d. 1302 ö. 1333.

3. Hüve'l-baki Sakallı Zade Ömer Efendi kızı Emine Sakallı. ö. 1941Allah mağfiret eylesin.

4. Mehmet Zeki Sakallı'nın nenesi Sakallı Osman Efendi zevcesi Aişe Sakallı Allah rahmet eylesin.

5. Mehmet Zeki Sakallı'nın dedesi Sakallı Osman Efendi Allah mağfiret eylesin.

6. Merhume Hacı Abdullah uçar? Kızı Zeliha ruhuna Fatiha 1940.

Kaynaklar:

Ahmet Çelik, Konya'da Medfun Peygamberler, Merhaba, Akademik Sayfalar (özel sayı), 22 Haziran 2016, cilt:16; Sayı: 22.

Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri, (Hazırlayanlar, A. Fikri Yavuz, M.

Özen) İstanbul, tarihsiz (I-III) .

Caner Arabacı, Osmanlı Dönemi Konya Medreseleri, Konya 1998

Faruk Koçak, Sarı Yakup Caddesi, Konya Ansiklopedisi, 7/307.

Hacer Kara, Sarı Yakup Mezarlığı, Konya Ansiklopedisi, 7/308.

Hacer Kara, Şerife Danışık, Konya Mezarlıkları ve Mezar Taşları, Konya 2005.

Haşim Karpuz, Konya'da Türk Kültür Varlıkları, Konya 2004.

İbrahim Aczi Kendi, Konya'da Mezar Folkloru, Yeni Konya 3 Ağustos 1959.

İbrahim Hakkı Konyalı, Konya Tarihi, Konya 1997.

Konya İl Merkezi Taşınmaz Kültür Ve Tabiat Varlıkları Envanteri, 858.

M. Zeki Oral, Konya'da Tarihi Mezar Taşları, Anıt, VIII/21.

M. Zeki, Hattalık, Teclid ve Mühezziplik, Babalık 17 Temmuz 1927.

Macit Selekler, Hatıralar, 60 Yıl Önce Konya:3, Sultan Hoca, Şehir Postası, 15 Şubat 1962.

Mahmut Sural, Elli Yıl Önceden Konya, Yeni Konya, 22 Kasım 1975.

Mehmet Ali Uz, Konya Hazireleri ve Kabristanları, Konya İpekyolu Konya Kitabı Sayı VI, 2004.

Mehmet Ali Uz, Meram Kitabı, Meram'da Tarihi Mezarlıklar, Konya 2014,

Mehmet Ali Uz, Molla Fenari'nin Konya Serüveni, Merhaba Akademik Sayfalar, 12 Ekim 2011, s. 417-428.

Mehmet Ali Uz, Sarı Yakup, Konya Ansiklopedisi, 7/307.

Mehmet Eminoğlu, Konya'da Tarihi ve 1946 Yılında Yıkılan Kabristanlar Listesi, Baharda Meram, Mart-Mayıs 2000.

Mehmet Önder, Konya Mezar Taşlarında Şekil ve Motif Karakterleri, Mayıs Haziran 1958, sayı-22-23/3-15.

Mustafa Çetinarslan, Sarı Yakup Cami, Konya Ansiklopedisi, 7/307.

Selçuk Es, Büyük Konya Ansiklopedisi.

Veli Sabri Uyar, Hattalar Armağanı, Konya Mayıs Haziran 1949, sy. 127-128, s. 35.

Veli Sabri Uyar, Hattalar, Konya Ekim Kasım, 1948, sy. 121-122 s. 50.

Veli Sabri Uyar, Hattalar, Konya Eylül-Ekim, 1946, sy. 95-96 s. 22-23.

Veli Sabri Uyar, Konya Bilginleri, Konya, Mayıs Haziran 1950, sayı:139-140, s. 1.